

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2013-4-88 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 14-01/14-11
Karar Tarihi : 09.01.2014

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Kenan TÜRK, Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR,
Fevzi ÖZKAN, Dr. Metin ARSLAN, Doç. Dr. Tahir SARAÇ

B. RAPORTÖRLER : Dr. Ali Fuat KOÇ, İbrahim Ethem SEZER

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : - Gizlilik talebi bulunmaktadır.

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR : - S Sistem Lojistik Hizmetleri A.Ş.
Solmaz İş Merkezi 34425 Karaköy İstanbul
- Türk Hava Yolları Anonim Ortaklığı
- Türk Hava Yolları Kargo Başkanlığı
Atatürk Havalimanı İstanbul
- MNG Havayolları ve Taşımacılık A.Ş.
WOW Convention Center IDTM Yeşilköy Bakırköy İstanbul
- Lufthansa Cargo AG
Atatürk Havalimanı Sistem Lojistik Binası İstanbul
- Havaş Havaalanları Yer Hizmetleri A.Ş.
TAV Yönetim Binası/İstanbul Atatürk Havalimanı Dış Hatlar
Terminali 34149, Yeşilköy İstanbul
- Pegasus Hava Taşımacılığı A.Ş.
Aeropark Yenişehir Mh. Osmanlı Bulvarı No: 11 Kurtköy İstanbul
- Katar Hava Yolları A.Ş.
Asker Ocağı Cad. No: 1 Taksim İstanbul

(1) **E. DOSYA KONUSU:** Havayolu ile kargo taşımacılığı faaliyetinde bulunan teşebbüslerin çeşitli fiyatlandırma uygulamaları ile taşıdıkları emtianın kendilerine ait ya da anlaşmalı oldukları depolarda tutulmasını zorunlu hale getirdikleri iddiası.

(2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda özetle;

- Uzun yıllardır *freight forwarder* (taşıma işleri komisyoncusu) olarak uluslararası taşıma sektöründe faaliyet gösterdikleri, havayolu taşımalarında eşyanın konulacağı tesisi ve geçici depolama yerini seçmenin taşıma işleri komisyoncusunun yetkisi dahilinde olduğu,
- Lufthansa Cargo AG'nin (Lufthansa) taşımasını yaptığı ürünleri sadece S Sistem Lojistik Hizmetleri A.Ş. (S Sistem) deposunda, MNG Havayolları ve Taşımacılık A.Ş. (MNG) ve Türk Hava Yolları Anonim Ortaklığı'nın (THY) sadece kendi depolarında, Pegasus Hava Taşımacılığı A.Ş. (Pegasus) ve Katar Hava Yolları A.Ş. (Katarhy) ise Havaş Havaalanları Yer Hizmetleri A.Ş. (Havaş) depolarında tutmaya mecbur edildiği ve bu durumun ilgili şirketlerin depolama ücretlerine de mecbur bırakılmaları sonucunu doğurduğu,
- Havayolu şirketlerinin kargo alıcısının hiçbir talimatı ve beyanı olmaksızın istedikleri depo ile çalıştıkları, bu depoların aynı hizmet ile ilgili eşit durumdaki şirketlere farklı ücretler

14-01/14-11

uyguladığı, tüm dünyada havayolu şirketlerinin getirmiş oldukları kargolardan ilk 48 saat için depolama ücreti almadıkları,

- Şikayet konusu uygulamaların Ankara Esenboğa Havalimanı için söz konusu olduğu¹, iddia edilmektedir.

(3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 2.9.2013 tarih ve 6213 sayı ile intikal eden başvuru üzerine hazırlanan 1.10.2013 tarih ve 2013-4-88/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu, 9.10.2013 tarihli Kurul toplantısında görüşülerek, 13-57/813-M sayı ile önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca yapılan inceleme üzerine hazırlanan 24.12.2013 tarih ve 2013-4-88/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.

(4) **H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; önaraştırma konusuna ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun (Kanun)'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı sonuç ve kanaatine ulaşıldığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

(5) İlgili ürün pazarları "*havayolu ile kargo taşımacılığı pazarı*" ve "*havayolu ile taşımacılığı yapılan emtialara ilişkin geçici depolama hizmetleri pazarı*" olarak tanımlanabilecek olmakla birlikte, dosya kapsamında yapılacak değerlendirmeyi değiştirmemesi nedeniyle ilgili pazar belirlenmemiştir.

I.2. Değerlendirme

(6) Hava yolu ile kargo taşımacılığı yapan firmaların bir kısmı geçici depolama hizmeti veren firmalarla sözleşme yaparak bu hizmetleri satın almakta, bazı hava yolu firmaları da kendi kurdukları depo firmaları aracılığıyla bu alanda da faaliyet göstermektedir. IATA tarafından belirlenmiş olan standartları yerine getiren ve yetkilendirilen taşıma işleri komisyoncuları ile havayolu arasında yük taşıma senedi düzenlenmektedir. Taşıma işleri komisyoncusu ile geçici depolama hizmeti veren firmalar arasında ise herhangi bir sözleşme bulunmamaktadır.

(7) Bu firmalar arasındaki ilişkiye yönelik olan iddia konusu eylemler Kanun'un 4 ve 6. maddeleri kapsamında değerlendirilecektir.

(8) Tablo 1'de Uluslararası Hava Taşımacılığı Birliği (IATA) kayıtlarına göre Türkiye varışlı kargolarda teşebbüslerin 2012 yılı pazar payları, Tablo 2'de ise Ankara Esenboğa Havalimanı'nda geçici depolama hizmeti sunan teşebbüslerin 2012 yılında elde ettikleri gelirler ve pazar paylarına yer verilmektedir:

Tablo 1: IATA kayıtlarına göre 2012 yılı Türkiye varışlı kargolarda havayolu taşıma firmalarının pazar payları

Teşebbüs	Taşınan yük miktarı (kg.)	Pazar payı (%)
THY	(.....)	(.....)
Emirates	(.....)	(.....)
Lufthansa Cargo AG	(.....)	(.....)
MNG Airlines	(.....)	(.....)
Air France Cargo	(.....)	(.....)
Qatar Airways	(.....)	(.....)
Suudi Hava Yolları	(.....)	(.....)
Ups	(.....)	(.....)
British Airways	(.....)	(.....)
Korean Line	(.....)	(.....)
Diğer	(.....)	(.....)
Toplam	(.....)	(.....)

¹ Başvuru dilekçesinde yer almamakla birlikte teşebbüs vekili ile yapılan görüşmede sözlü olarak ifade edilmiştir.

14-01/14-11

Tablo 2: Teşebbüslerin Ankara Esenboğa Havalimanında geçici depolama hizmetinden elde ettikleri gelirler (2012)

Teşebbüs	Gelir (TL)	Oran (%)
THY	(.....)	(.....)
S Sistem	(.....)	(.....)
MNG	(.....)	(.....)
Havaş	(.....)	(.....)
Toplam	(.....)	(.....)

Kaynak: Teşebbüslerden elde edilen bilgiler

1.2.1. Kanun'un 4. Maddesi Kapsamında Yapılan Değerlendirme

- (9) Hava yolu firmaları ile depo hizmeti sunan firmalar arasındaki sözleşmeler incelendiğinde, taraflar arasında dikey nitelikte bir ilişki kurulduğu söylenebilir. Nitekim Rekabet Kurulu'nun 05.03.2009 tarih ve 09-09/185-55 sayılı kararında da deniz yoluyla ithalatı yapılan malları ülkemize taşıyan firma ile antrepo firmaları arasındaki ilişkinin dikey nitelikte olduğu tespiti yapılmıştır.
- (10) Dosya kapsamında Ankara Esenboğa Havalimanı'nda Lufthansa'nın S Sistem, Katarhy'nin Havaş, Pegasus'un S Sistem ile sözleşme yaptığı, THY ve MNG'nin ise kendi depolarını kullandığı tespit edilmiştir. Dosya kapsamında teşebbüslerden talep edilen bilgilere cevaben gönderilen yazılarda taşıyıcı hava yolu firmasının sözleşme, ulusal ve uluslararası mevzuat hükümleri çerçevesinde emtiayı teslim aldığı andan alıcıya teslim ederek zilyetliğinin sona erdiği anakadar ilgili emtianın hasara uğraması neticesinde doğacak her türlü zarardan hukuken sorumlu olduğu, bu nedenle taşıyıcı hava yolu firmasının taşıma sözleşmesinde hangi geçici depolama alanına emtianın konulacağını belirlemesinin ticari hayatın akışına uygun olduğu ifade edilmektedir.
- (11) Öte yandan dosya kapsamında yapılan incelemede bu hususun esas dayanağının bir mevzuat hükmü olduğu görülmüştür. Havayolu firmaları, Havaalanları Yer Hizmetleri Yönetmeliği'nin "*Hava taşıyıcısı uçuş gerçekleştirdiği havaalanında aynı yer hizmeti türü için birden fazla yer hizmetleri kuruluşu ile anlaşma yapamaz*" hükmünün yer aldığı 18. maddesi (I) bendi uyarınca bir havaalanında aynı yer hizmeti türü için birden fazla yer hizmetleri kuruluşu ile anlaşma yapamamaktadır.
- (12) Dolayısıyla taşıma işleri komisyoncuları, uluslararası kargoları gümrükleme işlemleri yapılabilmesi için anlaşmış oldukları geçici depolama alanlarına yönlendiren hava yolu firmaları ile temas ettikleri anda bu hususu bilerek anlaşma yapmaktadırlar.
- (13) Bu çerçevede Lufthansa'nın taşımasını yaptığı ürünleri sadece S Sistem deposunda, MNG ve THY'nin sadece kendi depolarında, Pegasus ve Katarhy'nin ise Havaş depolarında tutmaya mecbur edildiği iddiasına ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edilmediği kanaatine ulaşılmıştır. THY ve MNG aynı ekonomik bütünlük içinde oldukları kendi depoları ile çalıştıkları için bunlar arasındaki ilişki 4. madde kapsamına dahi girmemektedir.
- (14) Diğer yandan dosya mevcudunda hava yolu firmaları ve depo hizmeti veren firmaların Kanun'un 4. maddesini yatay nitelikte ihlal eden bir anlaşma, uyumlu eylem ve/veya karar içinde olduklarına yönelik herhangi bir bilgi ve belge de bulunmamaktadır.
- (15) Havayolu taşımalarında eşyanın konulacağı tesisi ve geçici depolama yerini seçmenin taşıma işleri komisyoncusunun yetkisi dahilinde olduğu iddiası ise ilgili mevzuat düzenlemeleri ve özel hukuk hükümleri kapsamında değerlendirilmesi gereken bir husustur ve rekabet hukuku çerçevesinde değerlendirilebilecek bir boyutu bulunmamaktadır.²

² Nitekim Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Esenboğa Gümrük Müdürlüğü'nün "Geçici depolama alanlarına eşya alınması hakkında" konulu ve 9.12.2013 tarih ve 8210 sayılı yazısında da; "*Bilindiği gibi, havayolu taşımacılığında taşıyıcı yer hizmetleri firması, taşıma işleri komisyoncusu (forwarder), eşya sahibi ve geçici depolama yeri (GDY)*

I.2.2. Kanun'un 6. Maddesi Kapsamında Yapılan Değerlendirme

- (16) Başvuruda yer alan hava yolu firmalarının kargoları anlaşmalı oldukları depolara veya kendi depolarına yönlendirdikleri ve depo hizmeti veren firmaların ücretlendirmelerine ilişkin iddialar Kanun'un 6. maddesi kapsamında değerlendirilebilir.
- (17) Ancak dosya kapsamında yapılan incelemede yönlendirme hususunun fiili bir zorunluluktan kaynaklandığı anlaşılmıştır. 9.5.2013 tarihinden önce kargolar hava yolunun anlaşmalı olduğu geçici depolama alanlarına girmeden alıcının tercihi doğrultusunda Kargo A kapısından istenilen geçici depolama yerine taşınabilirken ve yükün alıcıları ek olarak hava yollarının anlaşmalı olduğu geçici depoların ardiye ücretlerine katlanmazken; bu tarihten sonra Esenboğa Havaalanı'nda kara- hava bağlantısını sağlayan apron kapısı olan Kargo A kapısı Hava Limanı Güvenlik Komisyonu'nun aldığı karar ile kapatılmış, bunun sonucunda ise kargoların havaalanı ile bağlantısı olan geçici depo alanlarından geçirilerek diğer geçici depolara aktarılması bir zorunluluk olarak ortaya çıkmıştır.
- (18) Depolama hizmeti veren firmaların ise eşit durumdaki şirketlere farklı ücretler uyguladığı iddia edilmektedir. Dosya kapsamında bilgi talep edilen teşebbüsler tarafından gönderilen yazılarda geçici depolara gelen eşyaların ayrıştırılması ve diğer geçici depolara aktarılması esnasında ek bir takım işlemler (gümrük idareleri ile yazışmalar, yüklemelerde ek personel görevlendirmesi vs.) yapmak zorunda kaldıkları, bu ek maliyetler sebebiyle ücretlendirme uyguladıkları ve herhangi bir ayrımcı uygulamanın söz konusu olmadığı, önceden ilan edilen tarifelere göre işlem yapıldığı ifade edilmiştir. Teşebbüslerin örnek faturaları incelendiğinde de ayrımcılık iddiasına yönelik herhangi bir bulguya rastlanmamıştır.
- (19) Bu çerçevede hakim durumun kötüye kullanıldığına ilişkin herhangi bir bulgu bulunmaması nedeniyle dosya kapsamında bir hakim durum değerlendirmesine gerek görülmemiş ve Kanun'un 6. maddesinin ihlal edilmediği kanaatine ulaşılmıştır.

J. SONUÇ

- (20) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.